

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

69.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 6-го Сентября. — 1846 — Wilno. PIĄTEK, 6-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 1-го Сентября.

Высочайшими Ея Императорскаго Величества Рескриптами, отъ 1-го Юля, Каммеръ-Фрейлины: Княжна Варвара Волконская и Екатерина Валуева, и Фрейлины: Анна Окулова и Екатерина Кочетова, Всемилостивѣйше приняты въ число Кавалерствѣнныхъ дамъ меньшагоарста Ордена Святыя Великомученицы Екатерины.

Заслуженному Профессору и Ректору Императорскаго Казанскаго Университета, Дѣйствительному Статскому Советнику Лобачевскому, по представлению Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Всемилостивѣйше повелѣно быти Помощникомъ Попечителя Казанскаго Учебнаго Округа, съ увольненіемъ отъ профессорской и ректорской должностей.

С М Ъ С Ъ.

Взглядъ на отношенія Россіи къ Кавказскимъ Владѣніямъ.

(См. N. 67 Вил. Вѣстн.)

(Окончаніе.)

Въ это самое время, Правительство наше, по политическимъ обстоятельствамъ, призвало необходимымъ затрунить безпрерывное сообщеніе съ провинціями Персіи и Турціи Кавказскихъ Магометанъ, отирававшихся на поклоненіе въ Мекку. Мѣра эта перетолкована была недоброжелателями Россіи въ дурную сторону, и въ слѣдствіе того, вскорѣ, и именно въ 1823 году, въ Дагестанѣ, въ Казыкумьскомъ Хяствѣ, явились предпримчивые, честолюбивые люди, которые подъ видомъ усердія къ вѣрѣ, будто потерявшей прежнюю свою чистоту и колеблющейся, вліяніемъ фанатизма, начали основывать новую исправительную секту, проповѣдывая строгость жизни, независимость отъ какой-либо власти, а не только невѣрныхъ, какъ называли Русскихъ, и потому зывали: кто истинный Магометанинъ, тотъ долженъ считать первымъ дѣломъ казавать (газзатъ): (война противъ невѣрныхъ.)

Такъ возникъ мюридизмъ, или поборничество за вѣру. Нѣкоторые лица изъ магометанскаго духовенства стали опровергать новое ученіе, но глава мюридовъ Казы Мулла сжегъ ихъ дома, расхитилъ имущество и, страхомъ заставивъ умолкнуть противорѣчія, грозя оружіемъ не признающимъ его прави-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 1-go Września.

Przez Najwyższe JEJ CESARSKIEJ MOŚCI Reskrypta, z dnia 1-go Lipca, Kammer-Frejliny: Xiężniczka Barbara Wolkońska i Katarzyna Walujew, oraz Frejliny: Anna Okulow i Katarzyn Koczetow, Najmiłościwiej przyjęte zostały do liczby Dam mniejszego krzyża Orderu Świętej Wielkiej Męczenniczki Katarzyny.

Zasłużonemu Professorowi i Rektorowi CESARSKIEGO KAZANSKIEGO Uniwersytetu, Rzeczywistemu Radcy Stanu Lobaczewskiemu, w skutek przedstawienia P. Ministra Narodowego Oświecenia, Najłaskawiej rozkazano bydz Pomocnikiem Kuratora Kazanśkiego Naukowego Okręgu, z uwolnieniem go od obowiązków Professora i Rektora.

ROZMAITOŚCI.

RZUT OKA NA STOSUNEK ROSSYI DO POSIADEOŚCI KAWKAZSKICH.

(Ob. N. 67 Kur. Wil.)

(Dokończenie.)

W tymże czasie, rząd nasz, z powodów politycznych, uznał koniecznym utrudnić bezustanną komunikacyą, z prowincjami Persyi i Turcyi, Mahometan Kawkazkich, odbywających pielgrzymkę do Mekki. Środek ten został wytłumaczony na złe przez nieprzyjaznych Rosseyi, i w skutku tego, wkrótce, a mianowicie w 1823 roku, w Dagestanie, i Chaństwie Kazykumyjskiem, zjawili się ludzie przedsiębierczy i dumni, którzy, pod pozorem gorliwości o wiarę, jakoby zachwianą i tracącą swą dawną czystość, pod wpływem fanatyzmu, zaczęli tworzyć nową sektę reformacyjną, zalecając surowość życia, niezależność od jakiegokolwiek władzy, a cóż dopiero od niewiernych, jak nazywali Rosyan, i dla tego ogłosili, że kto jest prawdziwym Muzułmanem, ten za pierwszy obowiązek winien poczytywać Kazawat (gazzat): (wojnę przeciw niewiernym).

Tak powstał Miurydyzm, czyli walka za wiarę. Niektórzy z duchownych Mahometanśkich zaczęli potępiać nową naukę, ale naczelnik Miurydów, Kazy-Mufla, spalił ich domy, złupił majątki, i postrachem zmusiwszy do mileczenia przeciwnie zdania, grożąc orężem każdemu niezważającemu jego przepisów, wkrótce osiągnął duchowną,

— Попечителемъ Одесскаго Учебнаго Округа Всемилоостивѣйше повелѣно быть отставному Генераль-Маюру *Бугайскому*, съ переименованіемъ его въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники.

— Директору Одесскаго Ришельевскаго Лицея, Статскому Совѣтнику *Петрову*, Всемилоостивѣйше повелѣно быть Помощникомъ Попечителя Одесскаго Учебнаго Округа, съ предоставленіемъ ему, по-прежнему, начальства надъ Ришельевскимъ Лицеємъ.

В а р ш а в а.

Изъ отчета Г. Министра Народнаго Просвѣщенія за 1845 годъ видно, что въ 21-й день Марта п. г., Высочайше утверждено дополнительное положеніе по Управленію Варшавскимъ Учебнымъ Округомъ, составленное съ согласія Его Свѣтлости Князя Намѣстника и Господина Министра Статсъ-Секретаря Царства Польскаго съ Господиномъ Министромъ Народнаго Просвѣщенія. Въ положеніи семь, между прочимъ, постановлено: число уѣздныхъ филологическихъ училищъ и Гимназій уменьшить до дѣйствительной въ оныхъ потребности; прочія же постепенно обращать въ реальныя учебныя заведенія, съ направленіемъ техническимъ или агрономическимъ, смотря по мѣстности, и изъ нихъ высшія учредить преимущественно въ Калишѣ, Седльцахъ или Кельцахъ. И такъ, сообразно общему плану: 1) Уѣздныя Училища: Калишское и Келецкое, переобразованы въ высшія реальныя учебныя заведенія, первое съ направленіемъ техническимъ, а второе горнымъ. 2) При Любелской Губернской Гимназій, открыты реальныя курсы съ направленіемъ техническимъ, на степени Уѣзднаго Училища. 3) Уѣздныя филологическія училища переобразованы въ такія же реальныя: третье Варшавское съ направленіемъ техническимъ, и съ порученіемъ надъ нимъ надзора Директору Варшавской реальной Гимназій; Липновское съ коммерческимъ, Маріампольское съ агрономическимъ направленіемъ; изъ нихъ Липновское Училище переведено въ городъ Влоцлавокъ. 4) Нѣмецко-Русская Школа, имѣющая уже реальное направленіе, переведена въ городъ Лодзи, гдѣ считается до 20,000 чел. нѣмецкаго происхожденія, занимающихся мануфактурною промышленностію. Замѣчательно, что въ Варшавѣ открыто частное реальное заведеніе, первое еще въ этомъ родѣ, не на казенномъ иждивеніи, и находится въ отличномъ состояніи. Для приготовленія учителей реальныхъ предметовъ, въ С. Петербургскій и Московскій Университеты отправлено 8 воспитанниковъ. 11-го Августа, Высочайше утверждено положеніе о стипендіяхъ для юношества Царства Польскаго, получающаго образованіе въ Университетахъ Имперіи по части педагогической и юридической. Назначенная для стипендій сумма, состоитъ изъ 31,820

ла, вскорѣ распростеръ духовную, а вмѣстѣ съ тѣмъ и политическую власть надъ многими обществами Дагестана. Другіе изъ нихъ вооруженною рукою отстаивали свою независимость отъ притязанія честолюбца-фаворита, и довольно счастливо, такъ, что мюридизмъ могъ бы потухнуть, еслибъ Русское Правительство тогда же вмѣшалось въ это дѣло. Но Россія, занятая войною съ Персією, а потомъ съ Турцією, не имѣла возможности обратить вниманія на происшествія Дагестана, а между тѣмъ вліяніе Казы-Магомета усилилось, и онъ уже сталъ нападать на Русскія крѣпости, во былъ отражаемъ съ урономъ. Въ 1832 году, Россія приняла дѣятельныя мѣры къ уничтоженію родившейся секты. Баронъ *Розенъ* самъ пошелъ въ горы, и Казы-Магометъ съ многочисленными приверженцами былъ убитъ подъ сел. Гимрами, и съ тѣмъ вмѣстѣ мюридизмъ на время потухъ.

Однако приманка для честолюбиваго духовенства слишкомъ была обольстительна, и вскорѣ явился преемникомъ Казы-Муллы, первый его мюридъ *Гамзатъ-Бекъ*; но онъ, ведя войны съ разными обществами Дагестана, то несчастныя, то успѣшныя, уничтоживъ всю фамилію Аварскихъ Хановъ, погибъ въ Хунзагѣ, подъ рукою мстителя, за истребленіе этого владѣтельнаго дома. За тѣмъ явился главою мюридизма *Шамиль*, доселѣ имѣвшій болѣе успѣха, чѣмъ его предшественники; но племена, признающія его власть, уступающія только страху мести, незнающей пощады, лишенныя крова и послѣдняго пропитанія, изнемогаютъ подъ его тяжкимъ игомъ, и желаютъ, чтобы Россія приняла общія, прочныя мѣры къ удержанію за собою Дагестана, дабы подъ прикрытіемъ

— Кураторомъ Одесскаго Науковаго Округа, Найтаскавіей розказано быдъ отставному Јенераѣ-Мажоруи *Бугайскому*, з прѣмѣанованіемъ го Рзeczywistym Radzcą Stanu.

— Dyrektorowi Odesskiego Ryszeliwskiego Lyceum, Radczy Stanu *Pietrowowi*. Najtасkawіej rozkazano bydъ Pomocnikiemъ Kuratora Odesskiego Naukowego Okręgu, z zostawieniemъ mu, jakъ przedtémъ, zwierzchnictwa nadъ Ryszeliwskimъ Lyceum.

W a r s z a w a.

Według sprawozdania P. Ministra Narodowego Oświecenia za rok 1845, z dnia 21 Marca, Najwyżej zatwierdzono Ustawę dodatkową dla Zarządu Okręgu Naukowego Warszawskiego, ułożoną za zgodą JО. Xiecia Namiestnika i JW. Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego z JW. Ministrem Narodowego Oświecenia. Ustawa ta między inne mi stanowi, aby liczbę szkół powiatowych filologicznych i gimnazyów zmniejszyć stosownie do istotnej ich potrzeby, inne zaś stopniowo zmieniać na zakłady naukowe realne, z dążnością techniczną lub agronomiczną, według miejscowości, i z tych wyższe założyć szczególnie w Kaliszu, Siedlcach lub Kielcach. Jakoż stosownie do ogólnego planu: 1) Szkoły powiatowe: Kaliska i Kielecka, zamienione zostały na wyższe zakłady naukowe realne, pierwsza z dążnością techniczną, a druga górnictw. 2) Przy gimnazjum gubernialnym Lubelskim, otworzono kursa realne z dążnością techniczną, w stopniu szkoły powiatowej. 3) Z szkół powiatowych filologicznych, przekształcone zostały na takież realne: trzecia Warszawska z dążnością techniczną, i z poruczeniem nadzoru nad nią Dyrektorowi gimnazjum realnego Warszawskiego; Lipnowska z handlową i Maryampolska z agronomiczną dążnością; z tych szkół Lipnowską przeniesiono do miasta Włocławka. 4) Szkoła niemiecko-rosyjska, mająca już dążność realną, przeniesioną została do miasta Łodzi, gdzie liczą do 20,000 mieszkańców pochodzenia niemieckiego, zatrudniających się przemysłem rękodzielniczym. Godnym jest uwagi, że w Warszawie otworzono prywatny Instytut realny, pierwszy w tym rodzaju, będący nie na koszcie Skarbu, szczególnie się odznaczający.— Dla przysposobienia Nauczycieli do przedmiotów realnych, wysłano do Uniwersytetów Petersburskiego i Moskiewskiego 8 uczniów. Dnia 11 sierpnia Najwyżej zatwierdzono Ustawę o stypendyach dla młodzieży Królestwa, kształcącej się w Uniwersytetach Cesarstwa do pedagogiki i prawnictwa. Summa wyznaczona na stypendya, wynosi 31,820 rs. Dla wzmocnienia dozoru prywatnych elementarnych zakładów naukowych w Warszawie, wyznaczono, w sposobie próby, na rok jeden, oddzielne Inspektora. Zwinięto w gubernij Warszawskiej 3 prywatne, w Radomskiej 2 rzemieślniczo-niedzielne i 2 prywatne szkoły. Oprócz tego, wypełniając Najwyższe zezwolenie, co do zreorganizowania Warszawskiej

a razem i polityczną władzę nad licznymi gminami Dagestańskimi. Niektóre z nich zbrojną ręką broniły swęj niezawisłości przed przywłaszczeniem ambitnego fanatyka, a nawet dosyć szczęśliwie tak, że miurydyzm mógł być przytłumiony, gdyby Rząd Rosyjski wnięszal się do tej sprawy. Ale Rosyja, zajęta wojną z Persyą, a następnie z Turcyą, nie mogła zwrócić swęj uwagi na wypadki Dagestańskie, gdy tymczasem, wpływ Kazy-Mulły zwiększył się tak dalece, że tenże zaczął napadać na warownie Rosyjskie, lubo był odpierany ze stratą. W 1832 roku, Rosyja przedsięwzięła dzielne środki wytepienia powstającej sekty. Baron *Rozen* sam ruszył w góry; Kazy-Mulła poległ wraz z mnóstwem stronników, pod wsią Gimrami, a z nim miurydyzm przygasł na chwile.

Jednakże ponęta była zbyt łudząca dla ambitnego duchowieństwa i wkrótce zjawił się następca Kazy-Mulły, pierwszy jego Miuryd, *Hamzat-Bek*; ale ten, wiedąc wojny już to pomysłne, już niepomyślne z rozmaitemi gminami Dagestanu, wyniszczył całą rodzinę Chanów Awarских, i sam zginął w Chunzagu, z ręki mściciela, za wymordowanie tego panującego domu. Po nim zjawił się, jako głowa Miurydyzmu, *Szamil*, mający dotychczas lepsze powodzenie, niżeli jego poprzednicy; ale plemiona, uznające jego władzę, ustępując jedynie obawie zemsty, nieznanącej politowania, pozbawione ochrony i ostatniego pokarmu, jęczą pod jego ciężkim jarzmem, i pragną, aby Rosyja przedsięwzięła powszechne, trwałe środki, w celu zatrzymania przy sobie Dagestanu, iżby pod zasłoną twierdź założyć swe pomieszkania, przejść z życia trwoż-

руб. сер. Для усиления надзора за частными первоначальными учебными заведениями в Варшавѣ, назначен на одинъ годъ, въ видѣ опыта, Особый Инспекторъ. Вакантно въ Варшавской Губерніи 3 частныя, въ Радомской 2 ремесленно-воскресныя и 2 частныя заведения. Сверхъ сего, приводи въ исполненіе Высочайшее разрѣшеніе относительно преобразования Варшавскихъ Юридическихъ классовъ, первый классъ его, по переведеніи воспитанниковъ въ слѣдующій, закрыть.—Успѣхи въ Рускомъ языкѣ въ Учебныхъ Заведеніяхъ Царства Польскаго, дѣлаются съ каждымъ годомъ болѣе и болѣе удовлетворительными, и доставляютъ возможность распространять преподаваніе на этомъ языкѣ нѣкоторыхъ предметовъ. Въ минувшемъ году, кромѣ русскаго и славянскаго языковъ, Русской и польской исторіи, Статистики и Географіи, во многихъ учебныхъ заведенияхъ преподавались на рускомъ языкѣ Всеобщая Исторія, Статистика, Географія, и отчасти Математика и Физика. Съ этого цѣлю употребляются по большей части учителя, кончившіе курсы наукъ въ Университетахъ Имперіи. При подробномъ обзорѣ Варшавскихъ учебныхъ заведеній, а также Маршантскаго Института сельскаго хозяйства и льсоводства. Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія остался совершенно доволенъ состояніемъ означенныхъ заведеній.

2 го Сентября (24-го Августа) происходила, въ первый разъ, пробная поѣздка по всему протяженію Варшавско Вѣнской желѣзной дороги отъ Рогова до Петркова; она вѣрно вскорѣ будетъ открыта для публики. Такимъ образомъ Петрковъ, лежащій въ 20 миляхъ отсюда, сдѣлался почти варшавскимъ предмѣстіемъ.

— По метеорологическимъ наблюденіямъ Варшавской обсерваторіи, самый большой жаръ въ Іюль мѣсяцъ, доходилъ 10-го числа до 26 градусовъ по полудни.

— Въ Варшавскихъ газетахъ сообщаютъ изъ разныхъ мѣстъ о похищеніи волками дѣтей, пасшихъ скотъ. Проключеній сего рода считаютъ уже, въ нынѣшнемъ году, около 10-ти. Въ числѣ похищенныхъ находится 11-ти-лѣтняя дѣвочка и 9-ти-лѣтній мальчикъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція

Парижъ, 27 Августа.

Королевская фамилія отправится въ замокъ Э, по полученіи адреса палаты депутатовъ. Полагаютъ, что Королева Англіійская посѣтитъ Короля Лудовика Филипа въ означенномъ замкѣ около 10 числа.

крѣпостей основать свои жилища, изъ тревожной жизни перейти къ спокойной осязлости, занять всѣ прежнія мѣста своего поселенія, принятыя за оставленную ими промышленность и даже обратиться оружіе противъ фанатика-честолюбца. Но удовлетворить ихъ въ этомъ весьма трудно; строить новыя укрѣпленія въ мѣстахъ несовершенно покорныхъ, и по климату не совсѣмъ удобныхъ, и особливо еще болѣе развлекать наши силы, когда и безъ сего огромность края заставляетъ имѣть повсюду гарнизоны и резервы, было бы отчасти невозможно и отчасти неблагоприятно. Остается способъ болѣе медлительный, но гораздо надежнѣйшій — подвигать укрѣпленія наши сколько можно ближе къ подошвѣ горъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ вездѣ открывать и улучшать сообщенія, дабы всегда возможно было внезапно ударить съ силами на тотъ пунктъ, гдѣ появятся враждебныя скопища.

Въ настоящее время къ этимъ мѣрамъ уже приступлено. Онѣ будутъ имѣть и политическое и военное вліяніе. Прокладываемыя широкія дороги черезъ густыя лѣса, подъ защитой которыхъ горцы единственно только могутъ намъ сопротивляться, откроютъ не только легкія и вѣрныя сообщенія, но, такъ сказать, укрѣпятъ нашей власти значительную часть края, особливо въ Чечнѣ, дадутъ полную возможность желающимъ освободиться отъ вліянія Шамиля, исполнить свое намѣреніе, и быть съ нами въ мирѣ, безъ всякаго новаго раздѣленія нашихъ силъ. Пути проведенные чрезъ Гойтинскій и Гекинскій лѣса Генераль-Лейтенантовъ Фрейтагомазъ, и другіе, уже прокладываемые, окажутъ самыя благоприятныя послѣдствія.

Школы Права, піервша јѣј класса, по постапеніи учениов до настѣпнѣј, звиніѣта zostala.— Postępy w języku Rosyjskim, w zakładachъ naukowychъ Królestwa, stają się z każdymъ rokiemъ bardziejъ zadowalające i pozwalają rozszerzać wykładъ w tymъ języku niektórychъ przedmiotówъ naukowych. W roku zeszłymъ, oprócz językówъ Rosyjskiego i Słowiańskiego, historyi Rosyjskiej i polskiej, statystyki i jeografii, wykładano w wielu zakładachъ naukowychъ w języku Rosyjskimъ historyę powszechną, statystykę, jeografią, a w części matematykę i fizykę. W tymъ celu używani są po większej części Nauczyciele kończący kursъ naukъ w Uniwersytetachъ Cesarstwa. Przy szczegółowymъ obejrzeniu zakładówъ naukowychъ Warszawskich, oraz Instytutu gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa w Marymoncie, P. Minister Narodowego Oświecenia byłъ zupełnie zadowolonymъ ze stanu wspomnianychъ zakładówъ.

Дня 2 Września (21 Sierpnia), по раз піервшы odбыła się jazda na próbę na całejъ przestrzeniъ kolei Warszawsko-Wiedeńskiej od Rogowa aż do Piotrkowa. Zapewne wkrótce i dla publiczności otwartą zostanie nowa to przedłużenie naszejъ kolei, która miasto w prostejъ linii na 20 mil odległe, uczyniła nieledwie przedmieściemъ Warszawy.

— Według dostrzeżeńъ meteorologicznychъ, czynionychъ w Obserwatoriumъ Astronomicznymъ w Warszawie, największe ciepło w miesiącu Lipcu r. b., dochodziło d 10 Lipca po południu, 26 stopni Reaum.

— Pisma Warszawskie donoszą z różnychъ stronъ o porwaniu przezъ wilkówъ dzieciъ пасącychъ bydło. Tego rodzaju wypadkówъ liczą jużъ w tymъ roku około 10. Pomiedzy porwanymi znajdowała się 11-sto letnia dziewczynka i 9-cio letni chłopiec.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Франція

Парыжъ, 27 sierpnia.

Крѣлевска родзина допиѣро по otrzymaniu adresu Izby Deputowanychъ wyjedzie do zamku Eu. Spodziewają się, że Królowa angielska odwiedzi Monarchę w zamku pomienionymъ около 10-go września.

иwego do spokojnejъ kolonizacji, zająć swe dawne osady, wziąć się do zaniebaneго przezъ siebie przemysłu, a nawetъ зwrócić оруżъ przeciwъ ambitnemu fanatykowi. Ale nadzwyczajъ trudno zaspokoić ichъ pod tymъ względemъ: budować nowe warownie w miejscachъ niezupełnie uspokojonychъ i mającychъ klimatъ niezdrowy, a szczególnieј rozpraszać nasze siły, kiedy i bezъ tego ogromъ kraju zmusza mieć wszędy залоги i rezerwy, byłoby, w części niepodobnymъ, w części nierozważnymъ. Pozostaje więcъ sposóbъ bardziejъ powolny, ale więcejъ obiecujący—posuwać nasze warownie jakъ najbliżejъ ku podnóżuъ górъ, i jednocześnie otwierać i ulepszać komunikacye, aby zawsze można było uderzyć nagle na tenъ punktъ, w którymъ się pojawią wojownicze bandy.

Въ обечнымъ czasie jużъ rozpoczęto te środki. Będą one miały wpływъ nie tylko wojenny, ale i polityczny. Szerokie drogi, poprowadzone śródъ густыхъ lasówъ, pod którychъ zasłoną jedynie Górale opierać się namъ mogą, nie tylko że ułatwią komunikacyę, ale, że takъ powiemy, ustaliwszy naszą władzę w znacznejъ częściъ kraju, a особливо w Czeczni, następczą, pragnącymъ oswobodzić się odъ wpływu Szamila, zupełną sposobnośćъ wykonania tego zamiaru i pozostania zъ nami w pokoju, nie rozpraszącъ siłъ naszychъ. Drogi poprowadzone przezъ Jenerała-Porucznika Freitaga, śródъ lasówъ Gojtyńskiego i Hekińskiego, oraz inne jużъ urotowane, okazały najpomysłniejsze skutki.

— Вчера, Гапри, при окончаніи допроса въ судѣ перовъ, объявилъ, что онъ ложно показалъ, будто pistols были заряжены кусками желѣза, съ тѣмъ чтобы, убѣждая въ опасности, навлечь на себя смертную казнь. Наконецъ онъ присовокупилъ: теперь приговорите меня къ смертной казни, я не буду виноватъ. Сегодня по полудни собрался судъ перовъ, для совѣщанія по предмету представленнаго генеральнымъ прокуроромъ обвинительнаго акта. Большая часть перовъ полагаютъ, что pistols были заряжены холостыми зарядами, и что Гапри совершилъ это преступленіе въ припадкѣ мономаніи.

— Изъ Лалла-Магрии пишутъ, что Абд-эль-Кадеръ посѣдѣлся въ мароккскихъ владѣніяхъ, близъ города Ушды. Теперешній Каидъ этой крѣпости недавно назначенъ на это мѣсто императоромъ, а предѣвственникъ его Сиди-Хамидъ, который подписалъ пограничный трактатъ съ Марокко, отрѣшенъ отъ должности за то, что женился на родственницѣ Императора безъ вѣдома сего послѣдняго. Абд-эль-Кадеръ намѣревался овладѣть Ушдою обманомъ и писалъ къ Каиду, что будучи вынужденъ вести долговременную войну съ неверными, не могъ онъ исполнить въ некоторыхъ религіозныхъ обрядахъ, и теперь желалъ бы въ большой мечети города принести благодареніе Всевышнему за одержанныя имъ победы въ послѣднюю экспедицію; но Каидъ, предугадывая измѣну, или въ точности исполняя волю императора, отвѣчалъ, что Государь его запретилъ принимать эмира. Разгнѣванный эмиръ пытался взять городъ штурмомъ, но былъ отраженъ съ большимъ урономъ. Надобно присовокупить, что неподалеку отъ города на рѣкѣ Исель, гдѣ Французы одержали блистательную победу, стоялъ лагерь съ отборнымъ отрядомъ Мулей-Магомедъ, который вмѣсто того, чтобы атаковать эмира и поставить его между двухъ огней, равнодушно смотрѣлъ на сраженіе. Причиною этого былъ страхъ овладѣвающей Мароккцами при одномъ имени Абд-эль-Кадера, страхъ, котораго не чуждъ былъ и самъ Мулей-Магомедъ. Изъ этого легко понять, что мароккскій императоръ, при всемъ своемъ желаніи, не въ состояніи исполнить условій трактата и удалить изъ своихъ владѣній эмира. Абд-эль-Кадеръ раздѣлилъ свои войска на небольшіе отряды по 30 и 40 всадниковъ, которые вторгаются въ Французскія владѣнія, жгутъ и грабятъ, а потомъ быстро удаляются назадъ. Недавно одинъ изъ сихъ отрядовъ перекрестилъ за Тлемзенъ, захватилъ много хлѣба, и увезъ оный въ деиру эмира.

— Маршалъ Себастьяни сообщилъ временному президенту палаты депутатовъ, что онъ принимаетъ выборъ округа Бастіи.

29 Августа.

Палата депутатовъ избрала уже президента. Выборъ сей, какъ и должно было ожидать, палъ на г-на

Въ такомъ положеніи находится лѣвый флангъ Кавказской линіи. Правый же, при Черномъ морѣ, въ совершенномъ спокойствіи. Агенты Шамилля между Черкесскими народами не могли имѣть вліянія на распространеніе мюридизма по слѣдующимъ причинамъ: Магометанская религія между Закубанцами не укоренилась въ той степени, въ какой существуетъ между другими Горцами: прежнія, древнія вѣрованія и обычаи, слишкомъ еще большое имѣютъ вліяніе: мюридизмъ проповѣдуетъ равенство и зависимость отъ духовенства, а племена Закубанскія, состоящая изъ крѣпостнаго сословія, изъ дворянъ, аристократіи сильной, честолюбивой и твердо оспаривающей свои права, не могутъ принять ученія, правила котораго не соответствуютъ ихъ народнымъ учрежденіямъ и выгодамъ высшаго сословія.

Закавказскія провинціи, устроиваемыя теперь въ отношеніи правъ гражданства и укрѣпленія за частными лицами поземельной собственности, скоро представятъ собою благоденствующій край, и тогда можно надѣяться, что нанесется послѣдній ударъ владычеству мюридизма. Дагестанскія племена увидятъ, какъ ихъ братья, Мусульмане, живутъ спокойно, неприкосновенные въ вѣрѣ и въ имуществѣ, и тогда собразятъ, что ни при какомъ Азіатскомъ владычествѣ не могутъ наслаждаться этими благами, и тѣмъ вести жизнь полную лишений, подвергать имуществу и семейства опасности и насилію фанатической власти, отпадутъ отъ нея при первой возможности, чтобы воспользоваться тѣми же выгодами.

(Газ. „Кавказъ.“)

— Вечеромъ, Henry przy końcu posłuchania sądu Parów oświadczył, że udał tylko jakoby pistolety nabite były kawałkami żelaza; aby wystawiając niebezpieczeństwo, ściągnął na siebie karę śmierci; dodał nakoniec: „Wy-rzeczcie tylko karę śmierci, a nie będę winnym.“ Dziś przed południem zebrał się sąd Parów, w celu naradzenia się nad aktem oskarżenia, wniesionym przez Prokuratora Jeneralnego. Większa część Parów mniema, że pistolety były istotnie prochem tylko nabite, i że Józef Henry popełniając ten zamach dotknięty był monomanią.

— Dowiadujemy się z listu pisanego z Lalla-Magnria, że Abd-el-Kader usadowił się w państwie Marokańskim, tuż w pobliżu miasta Uszdy. Terazniejszy Kaid pomienionej twierdzy, świeżo jest na tę posadę przez Cesarza mianowany, dawniejszy bowiem, Sidi-Hamida, tenże sam który traktat graniczny z Marokiem podpisał, złożony został z urzędu, z powodu, że się ożenił z krewną Cesarza bez jego pozwolenia. Abd-el-Kader chciał Uszdę opanovać podstępem, pisał bowiem do Kaida, że zmuszony przez czas długi wieść wojnę z niewiernymi, nie mógł dopełnić obrzędów religijnych; teraz zaś pragnie w wielkim meczecie rzeczonoego miasta złożyć Bogu dzięki za liczne zwycięstwa, które odniósł w ostatniej wyprawie. Kaid, już to domyślając się zdrady, już wykonywając ściśle rozkazy Cesarza, odpisał, że pan jego zabronił mu przyjmować Emira. Abd-el-Kader tém rozniewany chciał miasto zdobyć szturmem, lecz ze stratą odparty został. Dodać także należy, że niedaleko miasta, nad Isly, w miejscu gdzie Francuzi sławne odnieśli zwycięstwo, stał naówczas obozem, z oddziałem wyborowego wojska, Mulej-Mahomet, najstarszy syn Cesarza, zamiast uderzyć na Emira i wziąć go między dwa ognie, patrzył bezczynnie na walkę toczącą się w jego oczach. Powodem do tego jest trwoga, jakiej dowódcy i żołnierze Marokańscy na samo wspomnienie imienia Abd-el-Kadera doznają, i która, jak widać, ogarnęła także samego Mulej-Mahometa. Z tego łatwo wnosić, że Cesarz Marokański, nawet przy najlepszych chęciach, nie zdoła wypełnić warunków traktatu i pozbyć się z państw swoich Emira. Abd-el-Kader rozdzielił swoje wojska na małe oddziały, złożone z 30 do 40 jeźdźców. Oddziały te wpadają w granice francuzkie, palą, rabują, i z największym cofają się pośpiechem. Niedawno jeden z nich zapędził się aż za Tlemsen, zabrał zboże i odwoził je do deiry Emira.

— Marszałek Sebastiani doniósł tymczasowemu Prezesowi Izby Deputowanych, że przyjmuje wybór z okręgu Bastia.

Dnia 29 sierpnia.

Izba Deputowanych wybrała już swego Prezesa. Wybór padł, jak się spodziewać należało, na P. Sauzet.

W takim stanie znajduje się lewe skrzydło linii Kaukazkiej; prawie zaś nad morzem Czarném, jest zupełnie spokojne. Ajenci Szamilla nie mogli między narodami Czerkieskimi wpływać na rozszerzenie miurydizmu, z następnych przyczyn: Religia Mahometańska nie zakorzeniła się jeszcze między Zakubańcami do tego stopnia, jak między innymi Góralami: poprzednia dawna wiara i obyczaje, mają jeszcze wpływ silny. Miurydizm zaleca równość i zawiśłość od duchowieństwa, a plemiona Zakubańskie, składające się z stanu włóściańskiego, szlachty oraz arystokracji silnej, dumnej i mocno swych praw broniącej, nie mogą przyjąć nauki, której przepisy nie odpowiadają ich ustawom narodowym i przywilejom stanu wyższego.

Prowincye Zakaukazkie, zarządzane teraz pod względem praw obywatelskich i zabezpieczenia własności osób prywatnych, wkrótce staną się krajem błogim, a wtenczas można się spodziewać, iż będzie zadany ostatni cios panowaniu Miurydizmu. Plemiona Dagestańskie ujrzą, jak żyją spokojnie ich bracia, Muzułmanie, bez naruszenia wiary i majątku; wtedy pojmą, że przy żadnym wladztwie Azyatyckim nie mogą cieszyć się podobnym dobrem i zamiast prowadzić życie pełne niewygód, oddawać majątki i rodzinę pod samowolność i gwałt władzy fanatycznej, odłączają się od niej przy pierwszjej sposobności, aby korzystać z takich dobrodziejstw.

Z gazety „Kaukaz“.

Созе. Всѣхъ балотпировавшихъ было 339; законное большинство составляло 169 голосовъ; въ пользу г-на Созе оказалось 223 бала, г-на Одиллона-Барро 93, г-на Дюпона 9, г-на Дюпона 4, г-на Ламартина 2; три бала были затеряны.

— Судъ перовъ, съ 11-ти часовъ утра до 5^{1/2} пополудни разсматривалъ третьяго дня обвинительный актъ по дѣлу преступника Иосифа Гаври; потомъ, признавъ подсудимаго виновнымъ въ покушеніи на жизнь Короля, приговорилъ его къ тяжкому заключенію на всю жизнь, и уплатѣ процессныхъ издержекъ. Когда секретарь суда прочиталъ подсудимому этотъ приговоръ, онъ сказалъ: „Этого я не ожидалъ, я желалъ быть приговореннымъ къ смерти, желалъ смерти, какъ милости и благодарнія.“ Сегодня поговариваютъ, что Гаври обратился къ Королю съ просьбою о помилованіи.

— Подтверждается извѣстіе, что Англія требуетъ отъ Франціи раздѣленія протекторіата надъ Отаити. Въ *Porte-feuille*, дипломатическо-консервативномъ, хотя и не министерскомъ, журналѣ, поддерживаемомъ также нѣсколькими здѣшними миссіями, напечатана по сему предмету весьма примѣчательная статья, которую перепечатали въ *Epoque* и *Courrier Français*. Изъ содержанія этой статьи видно, что Англія требуетъ, чтобы французскій протекторіатъ прекратился надъ частью острововъ Товарищества, и чтобы часть эта была независима. Палата вскорѣ займется этимъ дѣломъ; а между тѣмъ другой вопросъ помрачаетъ политическій небосклонъ и новья предвѣщаетъ неурядицы. Англія оспариваетъ у Франціи право на владѣніе землями на рѣкѣ Габу, въ западной Африкѣ. Лордъ Абердинъ до выхода изъ кабинета изъявилъ свое мнѣніе по сему предмету посредствомъ официальной ноты, препровожденной французскому правительству. Лордъ Пальмерстонъ, немедленно по вступленіи въ свою должность, обратился также къ сему предмету, и нота его еще болѣе рѣшительная, получена за нѣсколько предъ симъ дней г-мъ Гизо. Не прошло еще и трехъ мѣсяцовъ съ тѣхъ поръ, какъ виги явились у кормила правленія, а уже между французскимъ и англійскимъ кабинетами произошла недоразумѣнія по тремъ вопросамъ, относящимся къ Испаніи, Отаити и западной Африкѣ.

30 Августа.

Палата депутатовъ все еще продолжаетъ разсматривать, уполномоченія своихъ членовъ: третьяго дня избраны значительнымъ большинствомъ голосовъ, въ званіи вице-президентовъ трое членовъ консервативной партіи: Гр. Бивонъ, Делелье, д'Оне и Геберъ.

— Вчера было засѣданіе кабинета подъ предѣтельствомъ Короля, для разсмотрѣнія поданнаго Иосифомъ Гаври прошенія о помилованіи. Совѣтъ министровъ не положилъ однако же резолюціи на семь прошеній, по поводу новыхъ показаній преступника, который, какъ кажется, выстрѣлялъ холостыми зарядами.

— Герцогъ и герцогиня Немурскіе пріѣхали вчера въ замокъ Нелли.

1 Сентября.

— Палата депутатовъ приступила, 16 Августа, къ выбору четвертаго вице-президента, Г. Делессера. Кандидатъ консервативной партіи избранъ законнымъ большинствомъ голосовъ.

Посланникъ нашъ при греческомъ дворѣ, г-нъ Паскатори, былъ принятъ вчера Королемъ въ аудиенціи, предъ которою вмѣлъ совѣщаніе съ г-мъ Гизо. Говорятъ, что маркизь Норманби входилъ при этомъ совѣщаніи, предметомъ коего были греческія дѣла.

— Французскій инженеръ, отправленный въ Америку, по случаю предполагаемаго проведенія канала черезъ Панамскій перешеекъ, открылъ, какъ извѣщаетъ, золото—содержащую рѣку, которая такъ богата золотымъ пескомъ, что тамошніе жители добываніемъ онаго зарабатываютъ по 50 фр. въ сутки. И сверхъ того, въ промытомъ уже ими пескѣ остается еще вдвое болѣе золота, нежели сколько ими получено. Преимущественно въ извѣстной группѣ скалъ, среди рѣки, находится золотая жила, которая цѣнится въ 5 милліардовъ. Въ Парижѣ, какъ слышно, составилось уже общество капиталистовъ, имѣющее цѣлю извлечь выгоды изъ этого новаго Эльдорадо.

Огółемъ находило się 339 głoszących, większość wymagana prawem stanowiło 169 głosów; P. Sauzet otrzymał 223, P. Odillon Barrot 98, P Dupin 9, Dupont 4, Lamartine 2, a trzy kreski zostało uronionych.

— Sąd Parów naradzał się onegdaj nad aktem oskarżenia, wniesionym przez Prokuratora jeneralnego, w sprawie Józefa Henry, od godziny 11-jej do 5^{1/2} z południa; następnie uznał go winnym zamachu na osobę Króla, i skazał na ciężkie więzienie dożywotnie i opłatę kosztów. Gdy pierwszy pisarz sądu wyrok ten w więzieniu obwinionemu oznajmił, rzekł tenże: „Tego się nie spodziewałem. Pragnąłem wyroku śmierci, życzyłem sobie śmierci, jako łaski i dobrodziejstwa.“ Dzisiaj mówią, że Henry podał do Króla prośbę o ulaskawienie.

— Potwierdza się wiadomość, że Anglia zażądała od Francji podzielenia protektoratu nad Otahiti. *Port-feuille*, przegląd dyplomatyczny, konserwacyjny, chociaż nie ministerjalny, i przez kilka poselstw tutejszych wspierany, zawiera w tym przedmiocie bardzo godny uwagi artykuł, który gazety: *Epoque* i *Courrier Français* powtórzyły. Okazuje się z niego, że Anglia żąda, aby protektorat francuzki ustał nad częścią wysp Towaryszkich, i aby ta część była niezawisłą. Izba zajmie się wkrótce tą sprawą. Tymczasem inna jeszcze kwestya zaciemnia polityczny widnokrąg i nowe zapowiada burze. Anglia zaprzecza Francji prawa do posiadłości nad rz. Gabou, w Afryce zachodniej. Lord Aberdeen, przed wystąpieniem z gabinetu objawił swoje w tém zdanie w formalnej nocie do rządu francuzkiego. Lord Palmerston, zaraz po objęciu swego urzędowania zwrócił się także do tego przedmiotu, a nота jego jeszcze bardziej stanowcza, nadeszła przed kilku dniami do P. Guizot. Trzy miesiące jeszcze nie upłynęły jak Wigowie są u steru rządu, a już gabinety francuzki i angielski poróżniły się z sobą co do trzech kwestyi: Hiszpanii, Otahiti i Afryki zachodniej.

Dnia 30 sierpnia.

Izba Deputowanych zajmuje się jeszcze ciągle rugami. Wczoraj obrala znaczną większością, Wice-Prezesami, trzech członków stronnictwa zachowawczego: PP. Bignon, Lepeletier d'Aulnay i Hébert.

— Wczoraj odbyła się pod przewodnictwem Króla rada gabinetowa, w celu wyrzeczenia w przedmiocie podanej prośby o ulaskawienie, przez Józefa Henry. Ostatecznie jednak postanowienie w tym względzie odroczone zostało nadal, z powodu nowych zeznań obwinionego, który jak się zdaje, wystrzelił z pistoletów samym tylko prochem nabitych.

— Xiążę i Xiężna Nemours przybyli wczoraj do zamku Neuilly.

Dnia 1 września.

Izba Deputowanych przystąpiła dzisiaj do wyboru czwartego Wice-Prezesa: P. Delessert. Kandydat ten stronnictwa zachowawczego otrzymał większość prawem wymagana.

— P. Piscatory, Poseł nasz przy dworze Greckim przybył do Paryża i otrzymał onegdaj posłuchanie u Króla, wrzód jednak miał długą naradę z P. Guizot. Mówią, że Margrabia Normanby znajdował się także na tych naradach, na których roztrząsano sprawy Greckie.

— Inzenier francuzki, wysłany do Ameryki z okoliczności zamierzonego przekopania międzymorza Panama, odkrył, jak utrzymuje, rzekę złotonosną, zawierającą tyle piasku złotego, iż tameczni mieszkańcy zbieraniem onego po 50 fr. codziennie zarabiają. Mimo to jednak zostaje w ptukanym już przez nich piasku jeszcze dwa razy więcj złota, niż on z tamtąd wydobywają. Osobliwie w pewnym ostępie skał, śród rzeki, ma się znajdować pokład złota wartości 5 miliardów. Jak słyhać, zawiązało się już towarzystwo kapitalistów w Paryżu, mające na celu użytkowanie z tego nowego Eldorado.

Королева возвратилась третьего дня, съ прогулки по проливу, въ Осборнгоузъ, на островъ Вайтъ. Вчера торжественно праздновали день рожденья принца Альберта, которому исполнилось 27 лѣтъ отъ роду. — Министерство Лорда Росселя усердно занялось успокоеніемъ Ирландіи. Всѣ его дѣйствія обнаруживаютъ это стремленіе, внушаемое и справедливою и благомыслицею политикою. Вслѣдствіе сего, сверхъ возвращенія билля, воспрещающаго владѣть оружіемъ въ Ирландіи, и назначенія значительныхъ суммъ на вспомошествованіе, по поводу господствующей нищеты между ирландскимъ народонаселеніемъ, министры рѣшились еще возстановить значительное число чиновниковъ, кои, за участіе въ обществѣ репелеровъ, удалены были отъ должностей прежними министрами. Мы уже сообщили въ этомъ отношеніи о Г. О'Коннеллѣ, а въ дублинскихъ газетахъ пишутъ нынѣ о 15-ти другихъ такихъ же примѣрахъ. Здѣсь излишне присовѣтывать, что мѣра эта произведетъ благотворное вліяніе на умы Ирландцевъ.

— На послѣднемъ недѣльномъ собраніи въ Дублинѣ, О'Коннелъ прочелъ письмо Г. Смита О'Бриена, въ которомъ послѣдній изъясняетъ свое сожалѣніе по поводу поспѣшности, съ которою послѣдовало запрещеніе газеты *Nation*, органа Юной Ирландіи, давая этимъ уразумѣть, что для общей пользы Ирландцевъ было бы лучше, еслибы никогда не было разногласія между нею и обществомъ репелеровъ. Такую мѣру Г. О'Бриена, Г. О'Коннелъ счелъ желаніемъ къ примиренію, отъ котораго неотерпаясь, объявилъ, что въ случаѣ если бы Г. О'Бриенъ пожелалъ снова присоединиться къ мирнымъ усиліямъ Ирландцевъ въ пользу репелеровъ, то должно согласиться на это.

— Вчера было послѣднее въ семь году засѣданіе общества трезвости, въ экстерской залѣ. На этомъ засѣданіи находилось много духовныхъ лицъ изъ Америки, въ томъ числѣ Г. Andrews изъ Филадельфіи, который осыпалъ похвалами женщинъ своего отечества, за то, что онѣ склоняютъ мужей къ трезвости. „Пускай, сказалъ Г. Andrews, всѣ жены, мужья коихъ воздержаны и любятъ горліе напитки, пошлютъ ихъ въ Америку, онѣ убѣдятся какъ скоро мужья ихъ привыкнутъ къ воздержанію.“

28 Августа.

Парламентъ закрытъ былъ сегодня Королевскими комиссарами. Лордъ канцлеръ, въ верхней палатѣ, прочелъ слѣдующую тронную рѣчь:

„Милорды и Господа! Ея Величество Королева поручила намъ изъяснить вамъ живѣйшую благодарность, за усердіе ко благу государства, оказанное вами по исполненію многотрудныхъ обязанностей въ послѣднее продолжительное засѣданіе парламента. Ея Величество увѣрена, что одно воспоминаніе благодѣтельныхъ послѣдствій, предложенныхъ правительствомъ мѣръ относительно пониженія пошлины на привозные хлѣбъ и сахаръ, и затѣмъ — уничтоженія этой пошлины, будетъ для васъ наградою. Ея Величество питаетъ надежду, что облегченіе привоза иностранныхъ произведеній послужитъ къ умноженію благосостоянія большей части ея народа и улучшенію его быта. Съ большимъ удовольствіемъ Королева усматриваетъ, что старанія Ея Величества къ улаженію, сообразно съ народнымъ достоинствомъ, пограничныхъ споровъ между Англіею и Соединенными Штатами, относительно земель на сѣверо-западномъ берегу Америки, увѣчались желаемымъ успѣхомъ. Ея Величество постоянно получаетъ отъ иностранныхъ державъ увѣренія въ искренности желанія ихъ сохранить дружественныя сношенія съ Англіею. Королева поручила намъ поздравить васъ съ благополучнымъ окончаніемъ войны въ Индіи, и съ живѣйшимъ удовольствіемъ объявляетъ вамъ, что во всѣхъ Великобританскихъ владѣніяхъ въ этой части свѣта, господствуетъ совершенное спокойствіе.“

„Господа члены нижней палаты! Ея Величества замѣтила съ удовольствіемъ ваше попеченіе объ устраниеніи постоянныхъ недомокъ въ государственныхъ доходахъ, и о сохраненіи государственнаго кредита. — Ея Величество поручила намъ благодарить васъ за усердіе и единодушіе, съ которыми вы согласились на увеличеніе предварительныхъ смѣтъ для арміи и флота.“

„Милорды и Господа! Ея Величество сожалѣетъ, что оказывающійся въ нынѣшнемъ году не-

Крѣлова закончила онѣгдажъ своею подрѣзъ по каналу и поворѣла до замка Osbornehouse, на островѣ Wight. Вѣзоразъ за обходоно тамъже урочыице рочнице уродзин Хіеція Alberta, котры скончылъ 27 лѣтъ вѣку.“

— Мнистерство Лорда Russell zajęло się gorliwie uspokojeniemъ Ирландіи. Wszystkie jego działania objawiają tę dążność, nakazywaną równie przez sprawiedliwość jak i przez zdrową politykę. Jakoż, oprócz cofnięcia билу zakazującego posiadania broni w Irlandyi i śpiesznego uchwalenia wielkich zasiłków z powodu nędzy panującej pomiędzy ludnością tameczną, Ministrowie postanowili przywrócić znaczną liczbę urzędników, którzy, z powodu należenia do Repealu, przez rząd przeszły usunięci zostali. Doniesionem już było w tym względzie o O'Connellu; dzienniki Dublińskie donoszą znowu o 15 innych. Nie potrzeba tu dodawać, że ten środek wywrze najzbawieńczy wpływ na umysły Irlandczyków.

— Na ostatniemъ zgrupowaniu tygodniowemъ Repealistów w Dublinie, O'Connell odczytał list od P. Smith O'Brien, w którym tenże wynurza żal z powodu pośpiechu, z jakim wyłączono z czytelnictwa dziennik *Nation*, organ Młodej Irlandyi, dając do poznania, że lepiej by było w interesie wspólnymъ Irlandczyków, iżby rozbrat między nią i stowarzyszeniem Repealu nigdy nie miał miejsca. P. O'Connell upatrywał w tymъ postępku P. O'Brien chęć pojednania, a dzieląc ją też ze swojej strony, oświadczył, że na przypadek gdyby P. O'Brien chciał się znowu połączyć ze spokojnymi usiłowaniami Irlandczyków na korzyść Repealu, należy się przychylić do tego żądania.

— Towarzystwo wstrzeźliwości odbyło wczorazъ posiedzenie i zakończenie tegorocznychъ naradъ. Na ten cel wybrano wielką salę Exeter. Na témъ posiedzeniu znajdowało się wielu duchownychъ Amerykańskich, a między innymi P. Andrews z Filadelfii, który wychwalał kobiety swego kraju za wpływ, jaki na umiarkowanie mężów swoich wywierają. „Niechъ tylko, rzekł P. Andrews, wszystkie żony mające mężów pijaków, lub cokolwiek oddającychъ się trunkomъ, wyszlą ichъ do Ameryki, a szybkie ichъ nawrócenie nie omylnie osiągną.“

Dnia 28 sierpnia.

Dzisiaj Kommissya Królewska imieniemъ Monarchini zamknęła posiedzenie parlamentu. Lordъ Kanclerzъ odczytał w Izbie Wyższej następującą mowę tronową:

„Miloradowie i Mości Panowie! Otrzymaliśmy polecenie od J. K. Mości, złożyć вамъ żywe dzięki za gorliwość dla dobra państwa, jaką okazaliście w wykonaniu mozolnychъ obowiązkówъ, podczas długiego i utrudniającego posiedzenia. Krѣlowa Jęj Mość jestъ przeświadczona, że znajdziecie swoje nagrodę patrząc na dobroczynne skutki przyjętychъ przezъ Monarchini środkówъ, mającychъ na celu zniżenie cła od zagranicznego zboża i cukru, a następnie zupełne zniesienie tѣj opłaty. N. Pani niepełną pokłada nadzieję, że swobodniejsze przypuszczenie płodów cudzoziemskich na targi krajowe, zwiększy pomyślność wielkiej masy jęj ludu i byt jego polepszy. Z wielkiemъ dowoleniemъ widzi Monarchini, że jęj starania w celu załatwienia sposobemъ odpowiednimъ honorowi narodowemu sporówъ granicznychъ między Anglią a Stanami Zjednoczonymi, o posiadłości przy północno zachodniemъ wybrzeżu Ameryki wynikłych, najzupełniejszymъ skutkiemъ uwieńczone zostały. N. Pani odbiera ciągle od mocarstwъ obcychъ najmocniejsze zapewnienia ichъ życzeń utrzymania przyjacielskichъ stosunkówъ zъ Jęj krajemъ. Krѣlowa poleciła także powinszować вамъ szczęśliwego ukończenia wojny w Indjachъ, oraz zъ największymъ zadowoleniemъ oświadcza, że we wszystkichъ posiadłościachъ angielskichъ w owęj części ziemi, panuje najzupełniejsza spokojność.“

„Mości Panowie Izby Niższej! J. K. Mość zъ zadowoleniemъ uważała troskliwość waszą o zapobieżenie stratomъ w dochodachъ publicznychъ i utrzymanie publicznego kredytu, J. K. Mość poleciła namъ podziękować za waszą gorliwość i zgodność w pomnożeniu żądanychъ dla armii i floty funduszów.“

„Miloradowie i Mości Panowie! J. K. Mość ubolewa, że ponowiony nieurodzaj kartofli, większy jakъ w roku zesz-

урожаи картофеля, опутительнейшей вежели въ прошедшемъ, уменьшить сборъ сего продукта; почему охотно утвердила мѣры, предложенныя къ облегченію бѣдствія въ той странѣ соединеннаго Королевства, гдѣ картофель составляетъ повивѣ главную пищу простаго народа. Королева къ величайшему удовольствію своему усматриваетъ, что въ тѣхъ ирландскихъ графствахъ, въ коихъ вообще спокойствіе наиболѣе было угрожаемо, уменьшилось число преступленій и насилій. Ея Величество остается увѣренною, что по возвращеніи въ свои дома, вы найдете повсюду господствующій духъ справедливости. При умноженіи публичныхъ работъ, для улучшенія путей сообщенія, умножились способы рабочаго класса людей, а сіе подѣйствовало къ общему спокойствію внутри государства и развитію промышленности. Ея Величество твердо увѣрена, что если при благоразумной предпримчивости и повиновеніи законамъ, народъ ея будетъ слѣдовать по пути человеческихъ усовершенствованій, то, при благословеніи Всевышняго, пользоваться будетъ въ полномъ значеніи выгодами мира.

Рѣчь сія утверждена была вчера Королевою въ засѣданіи тайнаго совѣта, въ Осборнгоузѣ.

И т а л і я .

Римъ, 13 Августа.

Ганноверскій министръ, Г. Кестнеръ, вчера былъ принять въ торжественной аудіенціи Его Святѣйшествомъ, при чемъ вручалъ ему свои вѣрительныя грамоты. За симъ онъ посѣтилъ новаго статсъ-секретаря, кардинала Джидди.

— Вчера по полудни Папа отправился въ Ватиканъ, гдѣ въ знаменитой мозаической мастерской осматривалъ три готовыя картины. На пути народъ приветствовалъ его громкими восклицаніями.

— Утверждаютъ, что Маркизь Л. Паулуччи-де-Кальболи назначенъ форлійскимъ пролегатомъ. Если это подтвердится, то назначеніе сіе было бы первымъ шагомъ къ секуляризації, или переименованію духовныхъ должностей въ свѣтскія, и желанія и надежды провинцій осуществились бы. Впрочемъ Маркизь Паулуччи уже неоднократно исправлялъ эту должность. Послѣдній разъ былъ въ должности, при выѣздѣ кардинала Джидди на конклавъ; онъ всегда проходилъ должности къ полному удовольствію правительства и легации.

— Поговариваютъ, что болѣе десяти кардиналовъ намѣрены потребовать увольненія отъ общественныхъ должностей, по той причинѣ, что они не могутъ согласить своего образа разумнѣйшихъ вещей, съ видами новаго правительства.

— Папа пригласилъ первѣйшихъ ученыхъ своего государства, чтобы они представили ему разсужденіе о самомъ лучшемъ образѣ управленія Церковною Областію. Естественно, что здѣсь дѣло идетъ о свѣтскомъ управленіи.

— Недавно обнародована перемѣна, введенная Папою, по таможенному тарифу. Пошлина съ привознаго сукна, бумажныхъ тканей и полуселковыхъ, сахарнаго песка и сахара рафинада, уменьшена болѣе чѣмъ въ-половину, а пошлина съ вывозимаго шелка и винаго камня успѣла.

— Нѣкоторые города Церковной Области, а въ томъ числѣ Фермо и Сполетто, просили, чтобы Папа лишилъ Іезуитовъ монополіи въ воспитаніи юношества. Его Святѣйшество, считая это ходатайство основательнымъ, повелѣлъ, чтобы при открытіи училищъ въ Ноябрь, по всюду, гдѣ это призвано будетъ необходимымъ градоначальниками и епископами, вмѣсто Іезуитовъ назначаемы были учителями лица изъ свѣтскаго духовенства, извѣстныя по своимъ способностямъ къ образованію юношества.

— Изъ Чивитавеккіа все еще прибываютъ сюда помилованные.

Неаполь, 13 Августа.

27-го Іюля ощущены были въ *Castroreale*, близъ Мессины, два подземные удара, непричинившіе однако никакого вреда. Съ 8 на 9 Августа, ночью, ощущено было также землетрясеніе въ Авелино и Салерно; но гораздо сильнѣйшее землетрясеніе было минувшей ночи въ Потенцѣ, гдѣ оно продолжалось 12 секундъ; при чемъ треснули стѣны домовъ, и жители приведенные въ ужасъ искали спасенія на улицахъ,

тѣмъ, споводуе значны недостатокъ tego важного artykułu żywności, z całego zatem serca udzieliła przyzwolenie na użycie środków najskuteczniejszych do złagodzenia tej klęski w tych częściach połączonych Królestw, gdzie uprawa kartofli była dotychczas głównym pożywieniem ludu. Monarchini uważała z największą radością, że w hrabstwach Irlandyi, gdzie dotychczas spokojność była najwięcej, gdzie dotychczas wystawione, zmniejszyła się liczba zbrodni i czynów gwałtownych. Królowa jest przekonana, że za powrótem do hrabstw waszych, znajdziecie w nich powszechnie rozszerzony duch prawości. Rozprzestrzeniony zakres budowl publicznych, mający na celu ulepszenia środków komunikacyjnych, pomnożył sposoby zarobkowania i wpłynął korzystnie na spokojność w kraju i rozszerzenie dział przemysłu. Królowa pokłada zupełną ufność, że jeżeli się roztropność, oraz duch przedsiębiorstwa i chętniej uległości prawu, połączy z życzeniem postępów towarzyskich, Jęj lud tym sposobem, za błogostawienstwem Boga, używać będzie w całej rozciągłości dobrodziejstw pokoju.

Mowa ta otrzymała wczoraj sankcyą Królowej, na tajnej radzie w pałacu Osbornehouse.

W ł o c h y .

Rzym, 13 sierpnia.

Minister Hanowerski, P. Kestner, miał wczoraj uroczyste u Papieża posłuchanie, na którym złożył J. S. swoje listy wierzycelne. Później odwiedził także nowego Sekretarza Stanu, Kardynała Gizzi.

— Wczoraj po południu Papież udał się do Watykanu, gdzie w sławnej fabryce mozaik oglądał trzy gotowe obrazy. Na drodze witany był jak zawsze głośniei okrzykami uwielbienia.

— Zapewniają z dobrego źródła, że Margrabia L. Paolucci de Calboli mianowany został Prolegatem w Forli, z pensją. Jeżeli się to potwierdzi, tedy byłby to pierwszy krok do sekularyzacji urzędów, a życzenia i nadzieje prowincyi zostałyby wysłuchane. Zresztą Margrabia Paolucci sprawował już kilka razy ten urząd jako zastępca, ostatni raz w czasie wyjazdu Kardynała Gizzi na Konklawę, a zawsze z zadowoleniem rządu i legacyi.

— Słychać, że kilkunastu Kardynałów ma żądać uwolnienia od urzędów publicznych, nie mogąc swego sposobu widzenia rzeczy pogodzić z widokami nowego rządu.

— Papież wezwał pierwszych uczonych kraju, aby mu podali wypracowania o najlepszej formie zarząd w Państwie Kościelnem. Naturalnie, że tu może być tylko mowa o zarządzie świeckim.

— Ogłoszone zostały zmiany wprowadzone przez Ojca św. w taryfie; cło na przywozowe sukno, tkanie wełniane z jedwabiem, cukier surowy i rafinowany, przeszło o połowę jest zmniejszone, a cło na wywozowy jedwab i winny kamień powiększone.

— Niekóre miasta Państwa Papieżkiego, a między niemi Fermo i Spolitto, prosily Papieża o odjęcie Jezuitom monopolium wychowania młodziei. Ojciec św. uznając tę prośbę za uzasadnioną, rozkazał, iżby przy otwarciu szkół w Listopadzie, wszędzie, gdzie tego uznają potrzebę Przełożeni miast i Biskupi, Jezuiti byli zastąpieni przez xięży świeckich, szczególniej do wychowania młodziei uzdolnionych.

— Z Civitavecchia przybywają tu jeszcze ułaskawieni.

Neapol, 13 sierpnia.

Dnia 27-go lipca dały się uczuć w *Castroreale*, pod Messyną, dwa trzęsienia ziemi, które jednakże żadnej nie zrzadziły szkody. W nocy, z dnia 8-go na 9-ty sierpnia, doświadczone także trzęsienia w *Avellino* i *Salerno*, ale daleko silniejsze było nocy dzisiejszej w *Potenza*, trwające około 12 sekund; popękały się bowiem mury, a mieszkańcy przerażeni trwogą, musieli szukać schronienia na ulicy.

Пиза, 20 Августа.

Piza, 20 sierpnia.

Вчера ощущено здѣсь было опять нѣсколько ударовъ землетрясенія, а сегодня, въ 4 часа утра, послѣдовалъ столь сильный ударъ, что всѣ соскочили съ постелей. Въ Ливорно повреждено много домовъ; къ счастью, въ минуту землетрясенія, во многіе изъ жителей находились дома. Въ мѣстахъ, гдѣ происходило землетрясеніе, собрано до 50 человекъ мертвыхъ, и до 400 изувѣченныхъ. Въ Ливорно, куда съ ѣхалось было множество иностранцевъ для купанья въ морѣ, теперь почти пусто; всѣ выбѣгаютъ изъ города.

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 20 Августа

Вчера, въ половинѣ 3 часа по полуночи, прибылъ курьеръ къ французскому посольству. Г. Брессонъ немедленно отправился въ домъ посольства. Содержание депеши не извѣстно.

— Слышно, что французскій кабинетъ совѣтовалъ здѣшнимъ министрамъ — созвать немедленно кортесовъ, и объявить имъ о постановленіи Королевы сочетаться бракомъ съ юнымъ принцемъ Францаскомъ Ассисъ. Нѣтъ сомнѣнія, что въ такомъ случаѣ народное собраніе согласилось бы съ волею Королевы.

— Здѣшній англійскій посланникъ объявилъ, что великобританское правительство не будетъ противиться ни одному изъ принцевъ, который будетъ удостоенъ свободнаго, согласнаго устану, избранія Королены.

— Донесеніе, будто бы Инфантъ Генрикъ отправился въ Англію, оказалось неосновательнымъ.

— Разнесся слухъ, что находявшіеся во дворцѣ прелаты, президенты обѣихъ палатъ, герцогъ Байленъ и всѣ министры, совѣщались о бракеочетаніи Королевы Изабеллы съ инфантомъ Донъ Францискомъ де Ассисъ, имѣющимъ совершиться на этихъ дняхъ. Но при этомъ слухѣ должно имѣть въ виду то, что безъ разрѣшенія Папы Королева не можетъ вступить въ бракъ съ близкимъ своимъ родственникомъ; совѣщаніе же при дворѣ происходило только по приглашенію на концертъ.

— Въ Малагѣ скончался внезапно отъ радости, одинъ изъ богатѣйшихъ испанскихъ капиталистовъ, Донъ Гередіа, узнавъ, что его корабль, коего онъ ожидалъ изъ Китая, и который почиталъ уже погибшимъ, прибылъ вдругъ въ Малагу и доставилъ прибыли 700,000 пиастровъ.

СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Въ Лондонѣ получено изъ Нью-Йорка, отъ 15 Августа, донесеніе, что правительство Соединенныхъ Штатовъ предложило мирныя условія Мексиканской республикѣ. Въ посланіи своемъ отъ 4 Августа, президентъ объявляетъ сенату, что онъ предложилъ Мексикѣ миръ, съ условіемъ, чтобы для прекращенія всякихъ на будущее время споровъ о границахъ, Мексика уступила Соединеннымъ Штатамъ извѣстный участокъ земли, за соотвѣтственное денежное вознагражденіе, такъ какъ цѣль войны была не завоеваніе, а сохраненіе совместнаго съ народною честью мира. Почему требуетъ, дабы сенатъ назначилъ денежную сумму для уплаты Мексикѣ по заключеніи мирнаго трактата. Сенатъ, по выслушаніи посланія, передалъ оное комитету иностранныхъ дѣлъ, который, на другой день, положилъ изъяснить живѣйшую готовность къ заключенію мира, и согласіе на назначеніе туебуемой суммы. Положенія сии, послѣ жаркихъ преній, были одобрены сенатомъ, 6 Августа, первое большинствомъ 43 голосовъ противъ 2.

— Съ театра военныхъ дѣйствій сообщаютъ, что, 16-го Іюля, генераль Тайлоръ въ головѣ 12,000 чел. все еще стоялъ въ виду Матамораса, а восьми-тысячный корпусъ двинулся къ Камарго.

Wczoraj znowu dało się tu uczuć kilka wstrząśnień ziemi, a dziś o godzinie 4-jej z rana było tak mocne, że się wszyscy zerwali z łóżek. W Livorno wiele jest uszkodzonych domów; szczęściem, że podczas trzęsienia ziemi mało kto był w mieszkaniu. W miejscach nawiedzonych od tej klęski znaleziono do 50 osób zabitych a do 400 pokaleczonych. W Livorno, gdzie się do kąpielii zjechało było 10,000 cudzoziemców, zupełnie jest teraz pusto; wszyscy bowiem co rychlej opuścili.

Н И С З П А Н І Я.

Мадридъ, 20 sierpnia.

Wczoraj o pół do trzeciej rano przybył goniec do poselstwa francuzkiego P. Bresson udał się natychmiast do pałacu. Osnowa depeszy nie jest jeszcze wiadomą.

— Słychać, że gabinet francuzki radzić miał tutejszym Ministrom, aby natychmiast zwołali nierozwiązane jeszcze Kortezy i zawiadomili je o postanowieniu Królowej zaślubienia się z młodym Xięciem Franciszkiem z Assizu. Nie ulega wątpliwości, że zgromadzenie narodowe przyłączyłoby się do woli Królowej.

— Tutejszy Poseł angielski oświadczył, że rząd jego nie będzie się sprzeciwiał żadnemu Xięciu, na którego padnie wolny, ustawie odpowiedni wybór Królowej.

— Doniesienie, że Infant Henryk udał się do Anglii, było bezzasadne.

— Rozeszła się była pogłoska, że na wielkich wczoraj pokojach u dworu, znajdowali się Prałaci, Prezesowie obu Izb, Xiążę Bailen i wszyscy Ministrowie, w celu naradzenia się nad zaślubieniem Królowej z Infantem Don Franciszkiem z Assizu, które ma jutro lub pojutrze nastąpić. Pogłoskę tę pod tym względem sprostować należy, że Królowa bez dyspensy Ojca św. nie mogłaby ślubować swemu bliższemu krewnemu, a liczne w pałacu zgromadzenie wczorajsze było jedynie zaproszone na koncert.

— W Maladze umarł nagle z radości, jeden z najbogatszych kapitalistów hiszpańskich, Don Heredia, a to gdy się dowiedział, że okręt jego, którego się z Chin spodziewał i który miał już za stracony, zawiął do Malagi z czystym zyskiem 700,000 pиастровъ.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

Do Londynu nadeszła z New-Yorku, z d. 15-go sierpnia, ważna wiadomość, że rząd Stanów Zjednoczonych podał warunki pokoju Rzeczypospolitej Meksykańskiej. Prezydent w poselstwie swoim do Senatu, 4-go sierpnia, oświadczył, że ofiarował pokój Meksykowi, z warunkiem, ażeby pomieniona Rzeczpospolita, dla przecięcia wszelkich nadal spórów granicznych, ustąpiła Stanom-Zjednoczonym część pewną swoich posiadłości, za stosownem wynagrodzeniem pieniężnym; gdyż celem wojny nie były podboje, lecz tylko zapewnienie zaszczytnego pokoju. W tym celu żąda, ażeby Senat uchwalił pewną sumę pieniężną, mającą być Meksykowi wypłaconą zaraz po zawarciu traktatu. Senat, po wysłuchaniu tego poselstwa, przesłał je do Komitetu spraw zagranicznych, który zaraz nazajutrz podał dwa wnioski, pierwszy, zawierający żywe oświadczenie się za ukonczaniem wojny, drogi zaś przyzwalający na podniesienie żądanej sumy. Wnioski te, 6-go sierpnia, przyjął Senat po żywych rozprawach, pierwszy nawet większością 43 głosów przeciw 2.

— Z teatru wojny donoszą, iż d. 16 lipca, Jeneral Taylor z 12,000 wojska stał jeszcze pod Matamores, a ośmiotysięczny korpus posunął się do Camargo.

ВИЛЬНА, въ Тип. О. Гликсберга— Поч. позвол. 6-го Сентября 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Муличъ.